

AZƏRBAYCAN MİLLİ KİTABXANASININ BEYNƏLXALQ MƏDƏNİ ƏLAQƏLƏRİ – 2015-Cİ İL

Teranə Cavadova,

M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanası,
Kitabxanaşünaslıq elmi-tədqiqat şöbəsinin
aparıcı elmi işçisi
E-mail: terane.pocta@box.az

Azərbaycan bu gün özünün sürətli inkişaf dövrünü yaşayır. Qürur hissi ilə deyə bilərik ki, Azərbaycan Milli Kitabxanası da XX əsrdə mədəniyyətin ən böyük uğurlarından biri, respublika əhəmiyyətli kitabxana – informasiya müəssisəsidir. O, Azərbaycan elminin inkişafında xidmətləri olan elm, mədəniyyət və mədəniyyət xəzinəsi, elmi irsin toplanıb saxlanılmasında, nasıldan-nasla çatdırılmasında avazsız rol oynayır. Kitabxanaşünaslıq elminin innovativ inkişafına, istifadəçilərə göstərilən kitabxana-informasiya xidmətinin modernləşdirilməsinə, beynəlxalq standartlar səviyyəsinə çatdırılmasına dəstək verir

Bu məqsədlə kitabxana bir sıra beynəlxalq tədbirlər həyata keçirmiş, xarici ölkələrin nümayəndələrini qəbul etmiş, memorandumlar imzalamış, beynəlxalq sərgilərə qatılmışdır. Belə tədbirlər kitabxananın həm beynəlxalq, həm də daxili elmi-mədəni mühitdə əhəmiyyətli uğurlar qazanmasına yol açır. Milli Kitabxananın sərhədlərimiz xaricindəki fəaliyyət istiqamətlərindən biri də beynəlxalq tədbirlərdə aktiv şəkildə iştirakdır.

Xarici ölkələrin nümayəndələri ilə beynəlxalq görüşlər və müxtəlif tədbirlərin təşkili, kitabxanamıza təqdim olunan xarici ədəbiyyatla dünya xalqlarının mədəniyyətini, tarixini, adət-ənənələrini tanımaq imkanı kitabsevərlərdə, elm adamlarında mühüm informasiya bazasının formalaşması ilə nəticələnir. Məsələn, Milli Kitabxana Fransa, Rusiya, Avstriya, İordaniya, İtaliya və s. ümumilikdə on altı dünya milli kitabxanaları ilə qarşılıqlı əməkdaşlığa dair memorandumlar imzalamışdır. Əməkdaşlarımız Çexiya, Rumıniya, İspaniya, Hindistan, Lixtenşteyn, Polşa və s. ölkələrdə keçirilən beynəlxalq sərgi yarmarkalarında, elmi konfranslarda, irimiqyaslı tədbirlərdə ölkəmizi uğurla təmsil etmişlər. Bütün bunlar son illər kitabxanamızın dinamik inkişafda olmasını göstərir. Milli dəyərlər, kitab və elmin inkişafı naminə edilmiş səfərlər müxtəlif qabaqcıl missiyaların həyata keçirilməsində, həmçinin kitabxana fondunun müxtəlif beynəlxalq ədəbiyyatla zənginləşməsində mühüm rol oynayır.

2015-ci il yanvar ayının 8-də M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanasında Misir Ərəb Respublikasının Azərbaycanlı Səfirliyinin Mədəniyyət Mərkəzinin müdiri Dr. Əhməd Sami Elaydy ilə Milli Kitabxananın direktoru arasında görüş keçirildi (1). Misir Ərəb Dr. Əhməd Sami Elaydy Ərəb dilində müxtəlif mövzularda olan beş minə yaxın kitabın elektron

versiyasını və Misir Ərəb Respublikasının mədəniyyətini əks etdirən kitabları Azərbaycan Milli Kitabxanasına hədiyyə etdi.

Yanvar ayının 25-də keçirilən tədbirdə isə milli nəşrlərimiz dünya ictimaiyyətinə fərqli aspektdən çatdırıldı. Rusiya Federasiyasının Mətbuat və kütləvi əlaqələr üzrə Federal Agentliyi rəhbərliyinin Milli Kitabxanamızın işində iştirakı Azərbaycan kitabının xarici ölkələrdə təbliğində böyük imkanlar yaratdı (2). Belə ki, Milli Kitabxananın nadir kitablar fondunda mühafizə edilən qiymətli kitablarla və unikal kolleksiyalarla tanışlıq zamanı XIX əsrdə və XX əsrin avvallarında çap olunmuş bir sıra nadir nüsxələrdə müəlliflərin avtoqraflarının olması qonaqların diqqətini çəkdi. Onlar kitabların titul vərəqlərindəki həmin avtoqrafların Moskvada nəşr olunan "Pro kniqi" və "Bibliofil" jurnallarında çap ediləcəyini bildirdilər.

Ölkəmizə səfəri çərçivəsində İtaliya "Sandro Teti Editore" Nəşriyyat evinin direktoru cənab Sandro Domenico Teti də (2 fevral tarixində) Azərbaycan Milli Kitabxanasına gəlib (3). Məqsəd mədəniyyət ocağımızın hər il İtaliyanın Turin şəhərində keçirilən beynəlxalq kitab sərgi-yarmarkasında iştirakını təmin etmək və "Sandro Teti Editore" Nəşriyyat evi ilə əməkdaşlıq barədə qarşılıqlı müqavilə imzalamaqdan ibarət idi. Tədbirdə ölkəmiz tərəfindən 300-dən artıq kitab sərgilənib, 3 yeni kitabın təqdimatı keçirilib, Azərbaycan haqqında kitablar və bukletlər paylanıb. Sərgi-yarmarka zamanı Mstislav Rostropoviçin və tanınmış sovet fiziki, Nobel mükafatçısı Lev Davidoviç Landaunun Bakıda doğulmaları haqqında italyanlara məlumat verilib.

Türkiyənin "İlm və edebiyat eseri sahipleri meslek birliyi"nin baş direktoru Mehmet Nuri Parmaksız, həmin birliyin direktor köməkçisi İltər Yeşilay və birliyin bir neçə üzvü Azərbaycan Milli Kitabxanasında olublar (4). Respublikada

elm və ədəbiyyat sahəsində işbirliyinin təşkili, elm, ədəbiyyat, mədəniyyət sahəsində əlaqələr, müəlliflik hüququ problemləri, Azərbaycanda nəşr edilən kitabların əksəriyyətinin beynəlxalq standart nömrəsi (ISBN) ilə əlaqədar çətinliklər və digər məsələlər haqqında ətraflı müzakirələr aparılıb. Qonaqlar "Hasretin Gizi" və "Zeytinin tuzu gibi" kitablarını Milli Kitabxanaya hədiyyə ediblər.

2015-ci ildə kollektivimiz növbəti qonağını qəbul edərkən digər fərqli bir problemin həlli istiqamətində fikir mübadiləsi aparılıb. Polşanın antiplagiat kompaniyasının prezidenti Sebastyan Kavçinski Azərbaycan Milli Kitabxanasındakı müzakirəyə qatılaraq, kompaniyanın hazırladığı proqramın kitabxanalarda intellektual mülkiyyətin qorunması, sənədlərdə plagiat faylların aşkarlanması yönündə fəaliyyətindən danışılıb.

Milli Kitabxanada keçirilən müzakirə və görüşlər müxtəlif aspektlərdən əhəmiyyətlidir və bu kontekstdə əsaslı problemlərin aşkarlanaraq, həll yollarının müəyyənləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Beynəlxalq münasibətlərin qurulması zamanı qarşıya qoyulan fundamental məsələlərdən biri də beynəlxalq kitab mübadiləsi və elektron informasiya resursları haqqında qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıqdır. Gürcüstan Milli Parlament Kitabxanasının direktoru Georgi Kekelidze və Elektron resurslar üzrə direktor müavini Levan Taktakişvilinin Azərbaycan Milli Kitabxanasındakı tədbirdə iştirakları beynəlxalq kitab mübadiləsi, ikitərəfli qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında imzalanmış memorandumun şərtlərinə əsasən dünya elektron şəbəkəsində kitab mübadiləsinin həyata keçirilməsi üçün atılan mühüm addımlardan idi (6).

Aprel ayının 7-də Azərbaycan Milli Kitabxanası, AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutu və Mərkəş Milli Kitabxanası arasında üçtərəfli əməkdaşlıq memorandumunun imzalanma mərasimi də ölkəmizin beynəlxalq kitab mübadiləsinə böyük töhfələr verəcəyi ümidi doğurdu (7). Direktor Driss Khrouz Mərkəş Milli Kitabxanası (MMK) fondunun yarısının artıq rəqəmsallaşdırıldığını bildirdi. MMK-nın bütün nəşrlərdən 4 məcburi nüsxə aldığını qeyd edən cənab Khrouz, bir nüsxəni Azərbaycana göndərə biləcəyini qeyd etmişdi. MMK-nın fondunda həmçinin 36 mindən artıq əlyazmanın mövcudluğu və onların peşəkərliliklə qorunduğu söylənilirdi.

Kitabxanamızda təşkil olunan beynəlxalq görüşlərlə yanaşı, əməkdaşlarımız da tez-tez xarici ölkələrdə işğuzar səfərlərə dəvət edilir. Böyük Britaniyanın paytaxtı London şəhərində 2015-ci il aprel ayının 14-dən 17-dək keçirilən beynəlxalq kitab sərgisində (8) Azərbaycan Milli Kitabxanası, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi və Tərcümə Mərkəzinin nümayəndələri təmsil olunublar. Sərgidə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Heydər Əliyev Fondunun, Nazirlər Kabineti yanında Tərcümə Mərkəzinin və nəşriyyatların Azərbaycan haqqında zəngin informasiyaları ehtivaleyan nəşrləri nümayiş edilib, videoçarxlar göstərilib.

Latviya Respublikasının Azərbaycandakı səfirliyinin müvəqqəti işlər vəkili İeva Majore ilə keçirilmiş görüşdə də

iki ölkənin milli kitabxanaları arasında sıx əlaqələrdən, kitab mübadiləsindən danışılıb. Xanım İ.Majore Azərbaycan Milli Kitabxanasında müasir texnologiyaların tətbiqi, sənədlərin rəqəmsallaşdırılması və kütləvi tədbirlərlə maraqlanıb. Latviyanın tarixindən, ədəbiyyatından, mədəniyyətindən bəhs edən latış, rus və ingilis dillərində kitabları və milli kinolarından ibarət DVD diskləri hədiyyə verib (9). Professor K.Tahirov da öz növbəsində Azərbaycanın xəritəsi, fotoalbom, Azərbaycan ədəbiyyatı və mətbəxi barədə (ingilis dillərində) kitabları qonağa təqdim edib.

Gənclər arasında beynəlxalq əlaqələrin qurulması və möhkəmləndirilməsi məqsədilə 2015-ci il avqust ayının 28-də Rusiya Federasiyasının Həştərxan Vilayəti Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin təşkilatçılığı ilə B.Şaxovski adına Gənclər Kitabxanasında "Gənc peşəkarların Xəzəryanı Assambleyası" adlı tədbir keçirildi (10). Tədbirdə Milli Kitabxananın əməkdaşı A.Hacıyeva "Azərbaycan Milli Kitabxanasının ənənəvi və elektron fondu: kompleksləşdirilməsi və istifadəsi" adlı məruzə ilə çıxış etdi.

Amerika Birləşmiş Ştatları səfirliyinin informasiya resursları üzrə proqram direktoru xanım Holly Murten və səfirliyin ictimai əlaqələr şöbəsinin Maarifləndirici proqramlar üzrə rəhbəri A.Əsgərova da Azərbaycan Milli Kitabxanasında olublar (11).

Çin Milli Kitabxanasının (ÇMK) direktoru cənab Han Yongji ilə görüşdə ÇMK ilə Azərbaycan Milli Kitabxanası arasında ikitərəfli qarşılıqlı əməkdaşlıq barədə memorandum imzalandı. Professor K.Tahirov nümayəndə heyətinə kitabxanalararası əlaqələrin vacibliyindən danışaraq, bu memorandumun hər iki ölkənin oxucuları üçün çox əhəmiyyətli olacağını qeyd edib.

Azərbaycan Milli Kitabxanasında Bosniya və Herseqovina Milli Kitabxanası ilə də ikitərəfli əməkdaşlıq barədə Memorandum imzalanıb, Rusiya Milli Kitabxanasının

fondlarında qorunan Azərbaycana dair qiymətli materiallar və ədəbiyyat klassiklərimizin alyazmalarının elektron versiyaları təqdim olunub, "Azərbaycan inciləri dünya kitabxanalarında" adlı sərgi hazırlanıb (12).

oyunacağına, oxucuların beynəlxalq kitab axtarışında rahat və problemsiz nəticələr əldə etmələrinə şərait yaradılacaqdır.

Ədəbiyyat

1. <http://anl.az/new/az/news-view/41>
2. <http://anl.az/new/az/news-view/48>
3. <http://anl.az/new/az/news-view/41>
4. <http://anl.az/new/az/news-view/37>
5. <http://anl.az/new/az/news-view/35>
6. <http://anl.az/new/az/news-view/42>
7. <http://anl.az/new/az/news-view/72>
8. <http://anl.az/new/az/news-view/79>
9. <http://anl.az/new/az/news-view/82>
10. <http://anl.az/new/az/news-view/101>
11. <http://anl.az/new/az/news-view/119>
12. <http://anl.az/new/az/news-view/124>
13. <http://anl.az/new/az/news-view/127>

Резюме

В статье представлены международные связи Азербайджанской Национальной Библиотеки в 2015 году. В течении года Национальная Библиотека участвовала в международных встречах, выставках и партнерских встречах. В связи с этим, Национальная Библиотека проводила в республике международные мероприятия, принимала иностранных представителей, подписывала меморандумы. В 2015 году библиотекой были подписаны меморандумы о сотрудничестве с шестнадцатью (16) международными библиотеками мира. Проведенные мероприятия завоевали большое международное и научно-культурное значение и большой успех. Сотрудничающие с библиотекой Чехия, Румыния, Испания, Индия, Лихтенштейн, Польша и другие страны успешно представляли нашу страну в проводимых международных выставках, научных конференциях и других мероприятиях широкого масштаба.

Ключевые слова: Национальная библиотека, международные отношения, международное сотрудничество, международные события, международные отношения.

Summary

The article gave information about the international relations carried out by the Azerbaijan National Library in 2015. During the last one year, the National Library established partnerships in different business meetings, and events with the various countries of the world, and took part in international exhibitions. In addition, the National Library held various international events in our republic, received representatives of foreign countries and signed memorandums. In general, the library signed memorandums with sixteen (16) national libraries of the world on mutual cooperation in 2015.

The events like those had been of great importance in bringing success to the library both in international and national scientific-cultural environment. The employees of the library have successfully represented our country in the international exhibitions, scientific conferences, large-scale events held in the Czech Republic, Romania, Spain, India, Liechtenstein, Poland and other countries.

Key words: National library, international relations, international cooperation, international events and international relations.